

UUDISED

Karjäärinõustajate kutsestandard täiendamisel

Eesti Karjäärinõustajate Ühingu eestvedamisel on alustatud tööd **karjäärinõustaja IV** kutsestandardi uuendamise ja edasiarendamisega. Koostöös Kutsekojaga on loomisel ka **karjäärispetsialisti kutsestandardi II, III ja V tase**. Esimene ümarlaud sellel teemal toimus 28. septembril k.a. ning selles osalesid Marianne Parts, Mare Juske, Piret Jamnes, Tiina Saar, Kaire Savisaar, Margit Rammo, Kadi Liik, Merike Sassi ja Anne Naelapea.

Kutsestandardi töögrupi eestvedajateks on Piret Jamnes ja Mare Juske. Tööga loodetakse valmis jõuda veel selle aastanumbri sees. Paralleelselt kutsestandardiga on ettevalmistamisel ka dokumentatsioon ja protseduurireeglid, mille alusel on ühingu kavas hakata taotlema **kutset omistava organi** tegevusluba karjääriteenuste valdkonna kutse kvalifikatsioonide omistamiseks.

Euroopa Noorteportaal — õppima, töötama, vabatahtlikuks Euroopasse!

Alates selle aasta maikuust on kõigil Euroopa noortel ja noortega töötavatel spetsialistidel kasutada täiesti uus infoallikas.

Euroopa Noorteportaal on koondatud üle 10 000 viite erinevatele kodulehtedele, mis kajastavad selliseid noori puudutavaid teemasid nagu õppimine, töötamine, vabatahtlik tegevus, reisimine jpm. 20-s Euroopa Liidu ametlikus keeles leiab infot 30 riigi kohta. Euroopa Noorteportali aadress: <http://europa.eu.int/youth>. Lisainfo portaali kohta: euodesk@euodesk.ee.

KARJÄÄRINÕUSTAMISE TÖÖRÜHM Haridus- ja Teadusministeeriumis

21. septembril 2004. a. otsustati moodustada Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) karjäärinõustamise töörühm, mille eesmärgiks on käesoleva aasta 20. detsembriks:

1. Määratleda HTM-i ja tema haldusala vajadused, eesmärgid ja vajalikud tegevused karjäärinõustamise süsteemi arendamisel ministeeriumi haldusalas;
2. Kirjeldada tulenevalt p. 1 nimetatud määratlustest HTM-s, tema hallatavates asutustes ning karjäärinõustamise valdkonnas ministeeriumi poolt rahastatavates asutustes vajalik töömaht ning inimressurss seatud eesmärkide saavutamiseks;
3. Määratleda HTM-i seisukohad karjäärinõustamise süsteemi (sh väljaspoole HTM haldusala jääva) arendamise ja koordineerimise põhimõtete ja mudelite osas.

HTM karjäärinõustamise töörühma on kutsutud osalema ministeeriumi üldharidusosakonna, kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna, kõrghariduse talituse, tõukefondide talituse, noorteosakonna, Eesti Noorsootöö Keskuse, Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse ja SA Innove esindajad.

KIRJANDIVÕISTLUS TAAS TULEKUL!

Karjäärinõustamise Teabekeskus koostöös maakondlike noorte teabe- ja nõustamiskeskuste võrgustiku ja Eesti Emakeeleõpetajate Seltsiga korraldab teist korda kirjandivõistlust teemal **TULEVIK JA KARJÄÄR**. Sellest võivad osa võtta nii gümnaasiumi- ja kutseõppeasutuste õpilased kui ka 2003/2004. õ.-a. kooli lõpetanud noored.

Korraldajate eesmärgiks on ka tänavu suunata noorte tähelepanu **karjääriplaneerimisele** kui olulisele protsessile tänapäeva kiiresti muutuv maailmas. Ühelt poolt on ju kirjand üks paljudest enesesse vaatamise võimalustest, teisalt aga viis, kuidas jagada oma **tulevikule suunatud mõtteid** ja hoiakuid teiste eakaaslastega. Fantaasial võib lasta vabalt voolata, sest ka pealkirja saab autor sõnastada omal valikul.

Hindajad loodavad, et tänavu pakub võistlus enam huvi emakeele õpetajatele ja ka klassijuhatajatele ning koolid leiavad võimaluse viia võistluse esmane voor läbi õppeasutuse sees. Tööde esitamise **lõpptähtaeg on 12. november 2004**.

Nagu eelmiselgi aastal, toimub võitjate autasustamine Tallinnas infomessi TEEVIIT avamisel **2. detsembril 2004**, kus peapreemia väärilise töö autorile antakse üle arvuti. 30 parimale kirjutajale on Teeviida korraldajate poolt tagatud vabapääse messile.

Esimese võistluse parimate töödega saab tutvuda rajaleidja.ee vahendusel, kuhu on kavaskoondada nii selleaastased kui ka edaspidised huvitavad kirjatükid. Kirjand saatke e-posti aadressile kirjand@innove.ee märgusõnaga **Kirjand**. Täpsemalt saab võistluse tingimuste kohta lugeda nii Teabekeskuse kodulehelt kui portaalist Rajaleidja www.rajaleidja.ee.

ACADEMIA – karjäärinõustajate võimalus

Alanud hooajal on juba neljandat korda võimalus kõigil, kes oma igapäevatoös puutuvad kokku karjäärinõustamisega või karjääriõppega koolis, minna end **nädalaks täiendama mõnda Euroopa riiki**. Leonardo da Vinci programmi kaudu ja Karjäärinõustamise Teabekeskuse eestvedamisel osaleb Eesti ka 2005. aasta ACADEMIA programmis, mille raames saavad igal kevadel kokku erinevatest riikidest pärit spetsialistid, et 10 – 15 liikmelistes rühmades 5 päeva jooksul tutvuda sihtkohamaa kolleegide ja nende tegemistega.

Tänavuse konkursi kuulutab Teabekeskus välja **22. novembril**, 8 uut osalejat selguvad **15. detsembril**. Edukaid kandidaate iseloomustab hea inglise keele oskus ning põhjendatud soovikiri, kasuks tuleb töökogemus karjäärinõustamise valdkonnas. Kindlasti on see väga hea võimalus teadmiste täiendamiseks neile, kes on alustanud karjäärikoordinaatori töoga oma koolis. Jälgige täpsemat informatsiooni Teabekeskuse koduleheküljel!

2004. a. kevadel külastasid Eesti nõustajad ja koolipsühholoogid Taanit, Inglismaad, Soomet, Tšehhi Vabariiki ja Hispaaniat. Uusi teadmisi ja kogemusi jagati kolleegidele 8. juunil toimunud lõpuseminaril, koostatud ja kogutud materjalid leiab Teabekeskuse kodulehe *Academia* kataloogist.

Iga aasta maikuu 1. nädalal korraldab Teabekeskus ka erinevate **Euroopa riikide karjäärinõustajate õppevisiiti Eestisse**. Ootame kõik, kes on huvitatud väliskülalistele oma töid-tegemisi tutvustama, kirjutama sellest aadressile teabekeskus@innove.ee.

Norra, Soome, Prantsusmaa, Hispaania, Tšehhi Vabariigi ja Inglismaa nõustajad Tartu ajaloomuuseumis 2004. aasta maikuu.

SUVEKOOL PÜHAJÄRVEL

Marje Reimund

Karjäärinõustaja
Raplamaa Noorte Teabekeskus

Karjäärinõustamise Teabekeskusel on kena traditsioon korraldada nii **haridus- kui tööhõivesektori nõustajatevõrgustikule talve- ja suvekoole** Eestimaa erinevais paigus ja tingimata koos lisaväärtustega. Oleme nautinud unikaalsust Lääne-Virumaal Kohala mõisas ja hubasust Haapsalu atmosfääris. Seekord oldi koos Otepää kandis, Pühajärve puhkekeskuses.

Kolme päeva sisse mahtus huvitavaid loenguid, rühmatöid ja sportlik-meelelahutuslik osa. Kuid kahtlemata kõige oodatum – nagu sellistel kokkusaamistel ikka – oli **kolleegidega taaskohtumine ja kogemustevahetus**.

Tartu Kutsehariduskeskuse karjääriplaneerimise osakonna nõustaja Merike Sassi läbiviimisel töötati rühmades kogumikega, mida jaotatakse käesolevast õppeaastast maakondlike teavitamis- ja nõustamiskeskuste vahendusel Eestimaa kõikidele **üldhariduskoolidele karjääriplaneerimiselaseks tööks**. Kaire Savisaar Tallinna Karjäärikeskusest tutvustas valikainekava metoodilist materjali põhikooli vanemale astmele. Mõlema nõustaja esitatud materjalid sisaldasid praktiliseks tööks vajaminevaid õpilaste töölehti.

Hetkeolukorra kutsehariduses andis edasi Andres Pung Haridus- ja Teadusministeeriumist. Tööturu olukorrale heitsid pilgu Aire Varblane ja Katrin Raadom Sotsiaalministeeriumist. Räägiti veel kutsevalifikatsiooni omistamisest ja tööhõiveprognoosidest. Eurodesk Eesti eestvedaja Epp Adleri ettekande teemaks oli Eesti osalemine Euroopa teavitamise võrgustikus. Ühiselt sai arutatud ka nõustamiskeskuste organisatsioonilisi küsimusi ning kuulatud Karjäärinõustajate Ühingu uudiseid. Teemasid jagus nende kolme päeva sisse teisi. Talvekool ei ole enam mägede taga!

Uus trükis

Ilmunud on 2004. aasta versioon ingliskeelsest trükisest **“Education, Labour Market and Career Guidance in Estonia”**. Kogumik annab ülevaate Eesti haridussüsteemi korraldusest ning tööturu institutsioonidest, lisatud on värsket asjakohast statistikat. Karjäärinõustamise arengut Eestis vaadeldakse nii ajaloolisest perspektiivist kui viimase paari aasta jooksul toimunud muutuste lõikes.

Trükise elektrooniline versioon on üleval Teabekeskuse kodulehel. Kel huvi paberikandjal raamatute vastu, kirjutage palun teabekeskus@innove.ee.

KUI KORRALDADA INFOPÄEVA

Maie Kotka
Psühholoog

Üheks võimaluseks abistada noori tänapäeva infotulvas orienteerumisel, on korraldada infopäevi. Mida läbi mõeldumalt on need ette valmistatud ja läbi viidud, seda tulemuslikum on nende mõju.

Kogu protsess algab EESMÄRGI seadmisest ja vastuste leidmistest küsimustele: MIDA? MIKS? KELLELE? KUIDAS?

Kellele ja mida?

Infopäeva sihtgrupi ja nende infovajaduse määratlemisel (KELLELE? ja MIDA?) tuleb kasuks eelneva küsitluse (ka intervjuu vms) läbiviimine, et kindlaks teha, kes mida täpselt teada tahab. Tulemuste analüüsid võib samuti selguda, KUIDAS materjali esitada, keda esinema kutsuda jne.

Korduma kippuvad küsimused

Küsitluse käigus üles kerkinud korduvatele küsimustele võiks vastused vormistada paberkandjal ja need infopäeval osalejatele välja jagada. Esiteks aitab see kokku hoida aega, teiseks jääb kuulajatele materjal, mida vajadusel üle lugeda, ja kolmandaks – mida suurem on edastatava info hulk, seda enam publik väsis, sest informeeriva esituse jälgimine nõuab suurt vaimset pingutust.

Infopäeva ettevalmistamisel ja läbiviimisel võiks silmas pidades järgmisi märksõnu:

- **Süsteemsus** – materjal tuleb esitada struktureeritult, mõeldes seejuures, kas ja kuidas saab valitud struktuur kuulajaid uue info vastuvõtmisel toetada.
- **Kontsentreeritus** – keskendumine kõige olulisemale, sest see hõlbustab mõistmist.
- **Ea- ja jõukohasus** – kuulajate vanuse ja eelneva kogemuse arvestamine, info edastamine tõusujoones, st kergemalt raskemale.
- **Näitlikustamine** – arusaamise hõlbustamiseks näidete, jooniste vms kasutamine, lisa- ja jaotusmaterjalide jagamine.
- **Rakendatavus** – uue info rakendusvõimaluste tutvustamine.
- **Kordamine** – olulise, ka keeruka info rõhutamine, kordamine ning ümbersõnastamine.
- **Osalemine** – kuulajate kaasamine käsitletava probleemi arutellu (küsimuste esitamine, tagasiside), nende individuaalsuse arvestamine.
- **Aja kasutamine** – intensiivse infoedastuse vahel puhkepauside tegemine, et kuulajad saaksid kuuldut mõtestada ning lõdvestuda.

Kui eeltooduga on arvestatud, võib olla kindel, et infopäev täidab oma eesmärgi ja kujuneb osalejatele maksimaalselt kasulikuks.

NÕUSTAMISSÜSTEEM TARTU KUTSEHARIDUSKESKUSES

Kuigi vajadus nõustamise järele kutseharidussüsteemis on terav, ei ole kahjuks Eestis tänasel päeval veel palju näiteid kutseõppeasutustes töötavatest nõustajatest. Tartus on asjaga igatahes algust tehtud ja esimesed raskused ületatud, tänased kogemused kinnitavad sellekohase töö olulisust ning vajadust sellega kindlasti edasi minna.

Eesmärk

Tartu Kutsehariduskeskuse nõustamissüsteem loodi eesmärgiga pakkuda psühholoogilise, sotsiaalse, õpi- ja karjäärinõustamise vahendusel toetust nii õpilastele kui õpetajatele ning aidata kooli õppe- ja kasvatustegevuse teostamisel.

Nõustamismeeskonna ülesanded

Tänasel päeval kuuluvad süsteemi sotsiaalpedagoog, sotsiaaltöötaja, psühholoog ja karjäärinõustaja, vajadusel kaasatakse ka teisi spetsialiste nii kooli siseselt kui ka väljastpoolt (haridus, meditsiini-, sotsiaalhooldusasutustest jm). Sellise tugikeskuse põhilisteks tegevusteks on õpilaste individuaalne ja grupikonsulteerimine ja nõustamine ning pedagoogide konsulteerimine ja nõustamine seoses probleemidega koolis. Plaanis on alustada ka grupitreeningute ja loengute läbiviimisega nii õpilastele kui pedagoogidele. Tugikeskuse rollidejaotuse kohta saab täpsemalt lugeda Karjäärituule täispikast versioonist Teabekeskuse kodulehel.

Kogu nõustamismeeskonna tegevus käib süsteemselt ja omavahel nõu pidades. Töös järgitakse kooli üldisi eesmärke. Selle õppeaasta põhieesmärgiks tugikeskusele on näiteks koolist väljalangevuse vähendamine, väljatöötamisel on vastav tegevuskava.

Asukoht

Ruumiline paiknemine on korraldatud nii, et kättesaadavad ollakse erinevates kutsehariduskeskuse õppehoonetes graafiku alusel. Jagatakse erinevatel aegadel ühte ruumi, et õpilastel ja ka õpetajatel tekiks teadmine, kust tugikeskuse spetsialiste leida ning see, et nad moodustavad meeskonna. Abivajajaid jagub ja kedagi ei saadeta ilma abita minema.

Senise töökorralduse veelgi paremaks väljaarendamiseks on Tartu Kutsehariduskeskuses kavas esitada projekt struktuurfondidele, ettevalmistused koostööpartneritega juba käivad.

Signe Reppo
Karjäärplaneerimise osakonna juhataja
Tartu Kutsehariduskeskus

AJALOOLISED SAMMUD KARJÄÄRITEENUSTE ARENGU TOETUSEKS

Käesoleva aasta 28. mail astus Euroopa Haridus-, Noorte- ja Kultuuriministrite Nõukogu ajaloolise sammu – kinnitati elukestva nõustamise resolutsioon.

Nii tööhõive kui hariduspoliitikat puudutav sedavõrd kõrgel tasemel otsus näitab selgesti, et karjäärinõustamist ei käsitleta enam pelgalt toetava meetmena, vaid sellele omistatakse keskne koht riikide elukestvat õpet, sotsiaalset kaasatust, tööturu efektiivsust ja majanduse arengut puudutava poliitika elluviimisel. Kõik need valdkonnad on otseselt seotud Euroopa Liidu strateegilise eesmärgiga olla aastaks 2010 kõige konkurentsivõimelisem ja dünaamilisem teadmispõhine ühiskond maailmas.

Mis on elukestev nõustamine?

Resolutsioon defineerib nõustamist (*guidance*) kui:

“rida tegevusi, mis aitavad inimestel sõltumata nende vanusest ja eluetapist määratleda oma võimeid, oskusi ja huvisid, langetada õpingute ja töötamisega seotud otsuseid ning kujundada oma elu vastavalt omandatud oskustele ja võimetele.”

Elukestva karjäärinõustamise reaalsuseks muutmine on aga keeruline ülesanne. Viimastel aastatel OECD, Cedefopi, Euroopa Koolitusfondi ja Maailmapanga poolt läbiviidud uuringud näitavad, et täna on nõustamine suunatud üsna kitsale sihtgrupile (põhiliselt gümnaasiumiõpilased ja töötud) ning ka sisult on see suhteliselt piiratud.

Resolutsiooni põhisõnumid:

- pöörata karjääriteenuste sisu täiustamisel erilist tähelepanu õpingute ja töökaigu juhtimise oskuste arendamisele;
- töötada välja tõhusam karjääriteenuste, sh informatsiooni ja toodete, kvaliteedi-

tagamise süsteem, mis lähtuks eelkõige teenuse tarbija vajadustest;

- tugevdada poliitika ja süsteemiarenduse struktuure kaasates protsessi kõiki seotud osapooli.

Selleks, et sünniks tõelised muutused, tuleb sõnastatud eesmärgid muuta reaalseks tegevusteks. Seetõttu kutsub resolutsioon **liikmesriike** üles astuma järgmisi samme:

- hinnata ja ümbervaadata praegune karjääriteenuste pakkumine;
- edendada koostööd teenuseosutajate vahel, et laiendada teenuste kättesaadavust ning kindlustada nende süsteemne pakkumine;
- suunata õppe- ja koolitusasutusi kasutama kaasavaid õpetamistehnikaid ja iseseisvat õppimist soodustavaid meetodeid.

Liikmesriike ja Euroopa Komisjoni kutsutakse üles:

- kasutama eelpool nimetatud prioriteetide elluviimisel juba loodud ja tegutsevaid EL struktuure (võrgustikke, tööühmi, programme);
- määratlema koos erinevate osapoolte ja sotsiaalsete partneritega valdkondi, kus Euroopa tasandi koostöö võiks toetada arenguid riiklikul tasandil;
- kindlustama EL poolt rahastatud ühiste nõustamisalaste tegevuste maksimaalset mõju riikide karjääriteenustega seotud poliitikele, süsteemidele ja praktikale;
- analüüsima ja täiendama hetkel pakutavat nõustajakoolitust lähtuvalt parimatest Euroopa riikides kasutuselolevatest koolitusprogrammidest;

- täiustama strateegiliseks arendustööks vajaliku tõendusmaterjali kogumist karjääriteenuste osutamise ja tulemuslikkuse kohta.

Elukestva nõustamise rakendamine

Kuidas aga täiustada teenuseid sel moel, et need vastaksid paremini inimeste erinevatele vajadustele erinevates eluetappides ilma, et seejuures tuleks oluliselt suurendada riiklikke investeeringuid teenusepakkumisse? Kuigi Resolutsioon sellele tähtsale küsimusele otseselt ei vasta, peitub lahendus ilmselt selles, et tänu teenuste tulemuslikkuse tõusule hakkavad ka investeeringud end senisest paremini õigustama. Tulemuslikkuse paranemise eelduseks on karjääriteenuste rõhuasetuse suunamine uute oskuste arendamisele, mitmekülgsete teenusepakkumise meetodite kasutuselevõtmine ja senisest tõhusam teenusepakkumise koordineerimine.

Resolutsioonis nähakse ette, et ka ülevaadet elukestva nõustamise poliitika rakendamise progressi kohta lisatakse tulevikus Haridusprogrammi 2010 vahearuanne. See aitab karjääriteemaatilisel silma peal hoida, et Resolutsiooniga loodud arusaamad kogu Euroopas edasi areneksid ja rakendust leiaksid.

Mida see Eesti jaoks tähendab?

Teiste Euroopa ministrite seas on Resolutsioonile alla kirjutanud ka Eesti haridus- ja teadusminister Toivo Maimets. Selline otsus peaks karjääriteenuste valdkonna arengule Eestis andma juurde nii tähtsust kui uut hoogu ja näitama kõigile siinsetele osapooltele kätte ühised eesmärgid, mille poole koos teiste Euroopa riikidega liikuda.

Karjäärinõustamise Teabekeskus

SA Innove

Liivalaia 2, Tallinn 10118

tel: 699 8080 faks: 6998081

e-post: teabekeskus@innove.ee

Toetab
Euroopa
Liit

Ajalehe KARJÄÄRITUUL täispikk elektrooniline versioon asub : www.innove.ee/teabekeskus